

องค์ประกอบของการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี และปัจจัยที่ส่งอิทธิพลต่อการปฏิบัติตาม มาตรการทางภาษี

Components of Tax Compliance and Influential Factors on Tax Compliance

อัญมณี มณีรัตน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

E-mail: ununya_1996@gmail.com

นิमित ชื่นสัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

E-mail: nimit.s@pkru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์ความหมายและองค์ประกอบของการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษีด้วยการทบทวนวรรณกรรม ข้อค้นพบสรุปว่า การปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี หมายถึง พฤติกรรมของผู้เสียภาษีในการปฏิบัติตามข้อกำหนดทางกฎหมาย องค์ประกอบของการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษีสามารถแบ่งออกเป็นสามประเภทหลัก ได้แก่ การปฏิบัติตามโดยสมัครใจ (Voluntary compliance) การปฏิบัติตามโดยการบังคับ (Enforced compliance) และพฤติกรรมหลีกเลี่ยงภาษี (Tax evasion behavior) ปัจจัยที่ส่งอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี ได้แก่ ความเชื่อมั่นในสาธารณะ (Public trust) อำนาจ (Power) ความรู้เกี่ยวกับภาษี (Tax knowledge) การเรียนรู้เกี่ยวกับภาษี (Tax literacy) ข้อมูลเกี่ยวกับภาษี (Tax information) การรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมและความเป็นธรรม (Perception of justice and fairness) สำหรับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงภาษี ได้แก่ ความเชื่อมั่นในสาธารณะ การรับรู้เกี่ยวกับความเป็นธรรม การเรียนรู้เกี่ยวกับภาษี ความซับซ้อนของระบบ และอำนาจ

คำสำคัญ: การปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี, การหลีกเลี่ยงภาษี, การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ

Abstract

This article aims to synthesize the meaning and components of tax compliance by reviewing relevant literature. The findings concluded that tax compliance referred to taxpayer behaviors in following legal requirements, Tax compliance was divided into three main categories: voluntary compliance, enforced compliance, and tax evasion behavior. Tax compliance was affected by public trust, authority, tax knowledge, tax education, tax information, and perceptions of fairness and justice. On the other hand, factors influencing on

tax evasion including public trust, perceptions of fairness, tax knowledge, system complexity, and authority.

Keywords: Tax compliance, Tax evasion, Systematic review

บทนำ

ประเทศไทยพบปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีและการฉ้อโกงภาษีบ่อยครั้ง โดยมีมูลค่าการยึดทรัพย์มากที่สุด ในอาชญากรรมที่มีการปราบปรามโดยสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ระหว่างปี พ.ศ. 2561 ถึง พ.ศ. 2563 โดยมาจากการหลีกเลี่ยงภาษีและการฉ้อโกงทางภาษี เฉลี่ย 1,692,205,790 บาท/ปี พ.ศ. หรือร้อยละ 32.2 ของมูลค่าการยึดทรัพย์ทั้งหมด นำไปสู่การปรับเปลี่ยนฐานความผิดจากความผิดทางแพ่งตามประมวลรัษฎากรให้กลายเป็นความผิดฐานฟอกเงินซึ่งถือเป็นความผิดทางอาญา (สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, 2564) ความสัมพันธ์ระหว่างแรงกดดันภายในและภายนอกจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 45) พ.ศ. 2560 การศึกษาพบว่า ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากขาดความชอบธรรมในสายตาผู้เสียภาษีและการขาดแคลนทรัพยากรในการบังคับใช้ (Natpraypant, Arshed & Power, 2024)

การศึกษาทบทวนวรรณกรรมจะเห็นว่า การศึกษา องค์ประกอบและความสัมพันธ์ของการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี จะช่วยให้เข้าใจว่าปัจจัยเหล่านี้มีองค์ประกอบและมีผลต่อการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษีของผู้เสียภาษีอย่างไร และสามารถใช้อะไรเพื่อพัฒนานโยบายและกลยุทธ์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการภาษีและเสริมสร้างความเชื่อมั่นของผู้เสียภาษีในการปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านภาษีอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบของการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี
2. เพื่อสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตตัวแปร สังเคราะห์ความหมาย องค์ประกอบ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี
2. ขอบเขตเวลา การศึกษานี้ใช้ข้อมูลจากงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ระหว่างปี พ.ศ. 2562-2568 (ค.ศ. 2019-2025) โดยเน้นการสังเคราะห์ข้อมูลล่าสุดเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี เพื่อให้ทันสมัยและสะท้อนถึงแนวโน้มในปัจจุบัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย ทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ จากงานวิจัยทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี (Tax compliance) ที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ โดยพิจารณาจากฐานข้อมูล Scopus (ระดับ Q1-Q4) ระหว่างปี พ.ศ. 2562-2568 (ค.ศ. 2019-2025)

2. ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดคำถามวิจัย

องค์ประกอบของการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี มีอะไรบ้าง และปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี มีอิทธิพลอย่างไรต่อการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดแนวทางการทบทวนวรรณกรรม

คำสำคัญในการสืบค้นจำนวน 1 คำ คือ Tax compliance กำหนดฐานข้อมูล google scholar เลือกรงานวิจัยจากวารสารที่มีจุดมุ่งหมายและครอบคลุมเผยแพร่ผลงานวิจัยด้าน Tax compliance

ขั้นตอนที่ 3 คัดทบทวนวรรณกรรม

จากการสืบค้น Tax compliance ปรากฏงานวิจัยที่เผยแพร่ในวารสารต่าง ๆ จากฐานข้อมูล google scholar จำนวนทั้งสิ้น 97,400 บทความ เกณฑ์การคัดเลือกวรรณกรรมเข้าสู่การทบทวน โดยคำนึงถึงบทความวิจัยที่มีความเกี่ยวข้อง โดยตรงกับสืบค้น Tax compliance โดยจะต้องเป็นวารสารได้รับการตีพิมพ์ในฐานข้อมูล Scopus ระดับ Q1 - Q4 ระหว่างปี พ.ศ. 2562-2568 เท่านั้น ซึ่งพิจารณาจากชื่อเรื่อง บทความย่อ วัตถุประสงค์ คำสำคัญ กรอบแนวคิด รวมไปถึงบทสรุปของแต่ละงานวิจัย และเกณฑ์ในการคัดสรรวรรณกรรมออกจากการทบทวน เมื่องานวิจัยนั้นไม่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการสืบค้น Tax compliance ไม่ใช่สาระสำคัญของงานชิ้นนั้น สรุปได้ว่าวรรณกรรมที่นำมาทบทวนในครั้งนี้ ได้คัดเลือกมาทั้งสิ้น 28 บทความ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 (ค.ศ. 2019) ถึง พ.ศ. 2568 (ค.ศ. 2025) โดยเพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบของการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี และความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี

ขั้นตอนที่ 4 ขึ้นสกัดวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ข้อค้นพบ

ค้นพบ 2 ประเด็นหลักจากการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบนำเสนอผลการทบทวน โดยนำเสนอการบรรยายเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยแบ่งเป็น 2 ประเด็น ประกอบด้วย ความหมายและองค์ประกอบของการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี และความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี

1.1 จากวรรณกรรมทำให้ สรุปผลการสังเคราะห์ความหมายการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี หมายถึง พฤติกรรมของผู้เสียภาษีในการดำเนินการตามข้อกำหนดทางกฎหมาย ตั้งแต่การรายงานทรัพย์สินอย่างถูกต้อง การยื่นแบบภาษี และการตรวจสอบความถูกต้องของจำนวนภาษีที่ต้องชำระ และชำระภาษีภายในระยะเวลาที่กำหนดตามประกาศของหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษี ไม่มีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงภาษี โดยพฤติกรรมดังกล่าว อาจเกิดจากความสมัครใจหรือจากความรู้สึกถูกบังคับ หรือความตั้งใจ

1.2 จากการทบทวนวรรณกรรม จำนวน 28 บทความ สามารถแบ่งระดับของการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี ได้ 3 รูปแบบ ได้แก่

1.2.1 การปฏิบัติตามมาตรการทางภาษีโดยสมัครใจ (Voluntary compliance) ซึ่งจะแบ่งเป็น

1) การปฏิบัติตามมาตรการทางภาษีโดยสมัครใจ (Voluntary cooperation) หมายถึง การที่ผู้เสียภาษีตัดสินใจปฏิบัติตามกฎหมายภาษี โดยสมัครใจและด้วยความเต็มใจ โดยไม่ได้เกิดจากการบังคับหรือการข่มขู่จากหน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษี (เช่น สรรพากร) การปฏิบัติตามนี้มักเกิดจากความรู้สึกไว้วางใจ ในระบบภาษี การรับรู้ว่าการรัฐปฏิบัติต่อผู้เสียภาษีอย่างยุติธรรม โปร่งใส และมีการใช้ทรัพยากร เพื่อประโยชน์สาธารณะ นอกจากนี้ การชำระภาษีเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบต่อสังคมรวมถึงเชื่อว่าภาครัฐจะสนับสนุนและช่วยเหลือ ในกรณีที่ทำผิดพลาดโดยไม่ตั้งใจ (Appiah, Domeher & Agana , 2024; RASHID, et al., 2021; Gangl, et al., 2020) ซึ่งเป็นระดับของการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษีที่ได้รับความนิยมมากที่สุดศึกษามากที่สุด เนื่องจากเป็นสิ่งที่รัฐบาลต้องการให้เกิดขึ้น

2) การปฏิบัติตามมาตรการทางภาษีอย่างตั้งใจ (Committed cooperation) หมายถึง การที่ผู้เสียภาษีมีความตั้งใจจ่ายภาษีด้วยเหตุผลทางจริยธรรมและความรู้สึกในหน้าที่ต่อสังคม โดยผู้เสียภาษีจ่ายภาษีเพราะเชื่อว่านี่คือสิ่งที่ถูกต้องตามหลักจริยธรรมและเป็นผลประโยชน์แก่ส่วนรวม ผู้เสียภาษียังรู้สึกว่า มีภาระหน้าที่ทางศีลธรรมและมองว่าการจ่ายภาษีเป็นหนึ่งในหน้าที่พลเมืองที่สำคัญ นอกจากนี้ การจ่ายภาษียังเป็นสิ่งที่ทำได้ตามธรรมชาติ และถึงแม้จะรู้ว่าบางคนหลีกเลี่ยงภาษี ผู้เสียภาษียังคงปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อสนับสนุนสังคม (RASHID, et al., 2021) เป็นองค์ประกอบที่ได้รับความนิยมในการศึกษารองจากการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี โดยการบังคับ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ได้รับความนิยมศึกษา จำนวน 5 บทความ เป็นอันดับที่ 4 รองจากการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี โดยการบังคับ

1.2.2 การปฏิบัติตามมาตรการทางภาษีโดยการบังคับ (Enforced compliance) หมายถึง ความรู้สึกที่รู้สึกว่าถูกบังคับให้ชำระภาษี เนื่องจาก มีการตรวจสอบภาษีจำนวนมาก แม้ว่าจะไม่ต้องการชำระภาษี เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีมักทำการตรวจสอบ (Gangl, et al., 2020; Haning, Hamzah & Tahili, 2020; Inasius, et al., 2020; Kirchler & Wahl, 2010) ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ได้รับความนิยมศึกษา จำนวน 6 บทความ เป็นอันดับที่ 3 รองจากพฤติกรรมหลีกเลี่ยงภาษี

1.2.3 พฤติกรรมหลีกเลี่ยงภาษี เช่น การศึกษาของ Alshira'h (2024) ศึกษาองค์ประกอบของการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี ในรูปแบบของการสอบถามว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรม การรายงานรายได้บางส่วนต่ำกว่าความเป็นจริง การซ่อนรายได้บางส่วนจากดอกเบี้ยหรือการลงทุนที่หน่วยงานเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม พฤติกรรมการใช้สิทธิ์หักลดหย่อน สอดคล้องกับ Chen, Hang & Wang (2024) และ Güzel, Özer & Özcan (2019) ศึกษาการแสดงพฤติกรรมหลีกเลี่ยงภาษีด้วยการรายงานค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาในเชิงของทัศนคติที่มองว่าการหลีกเลี่ยงภาษี ไม่ถือว่าเป็นความผิด หากไม่ขัดต่อกฎหมาย (Oladipo, et al., 2022; Taing & Chang, 2021) ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ได้รับความนิยมศึกษา จำนวน 9 บทความ เป็นอันดับที่ 2 รองจากการปฏิบัติตามโดยสมัครใจ

นอกจากนี้ พบบทความที่ไม่สามารถจัดระดับการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี ได้แก่ Mas'ud, Abd Manaf & Saad (2019) ซึ่งเป็นการศึกษาการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี โดยวิธีการเปรียบเทียบร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ซึ่งจะแปรผันตรงกับการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี และแปรผกผันกับการหลีกเลี่ยงภาษี กล่าวคือ ร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่ำหมายถึงถึงการปฏิบัติตามภาษีที่ต่ำ (การหลีกเลี่ยงสูง) ในทำนองเดียวกัน ร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่สูง หมายถึง การปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี ที่สูง (การหลีกเลี่ยงต่ำ)

2. จากการทบทวนวรรณกรรม จำนวน 28 บทความ สรุปความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งอิทธิพลได้ว่า ปัจจัยที่ส่งอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี ได้แก่ ความเชื่อมั่นในสาธารณะ (Public trust : PT) จำนวน 23 บทความ โดยมีอิทธิพลทางบวก 21 บทความ อิทธิพลทางลบ 1 บทความ และไม่ส่งอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 1 บทความ อำนาจ (Power) จำนวน 9 บทความ โดยมีอิทธิพลทางบวก จำนวน 7 บทความ และอิทธิพลทางลบ จำนวน 2 บทความ ความรู้เกี่ยวกับภาษี (Tax knowledge : TK) จำนวน 5 บทความ โดยมีอิทธิพลทางบวกทั้งหมด การเรียนรู้เกี่ยวกับภาษี (Tax literacy : TL) จำนวน 2 บทความ โดยมีอิทธิพลทางบวกทั้งหมด การศึกษาเกี่ยวกับภาษี (Tax education: TEdu) จำนวน 2 บทความ โดยมีอิทธิพลทางบวกทั้งหมด ข้อมูลเกี่ยวกับภาษี (Tax information : TI) จำนวน 2 บทความ โดยมีอิทธิพลทางบวกทั้งหมด การรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรม (Perceive of Justice : PJ) จำนวน 2 บทความ โดยมีอิทธิพลทางบวกทั้งหมด และการรับรู้เกี่ยวกับความเป็นธรรม (Perceive of fairness : PF) จำนวน 2 บทความ โดยมีอิทธิพลทางบวกทั้งหมด สำหรับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาษี ได้แก่ ความเชื่อมั่นในสาธารณะ (Public trust : PT) จำนวน 3 บทความ โดยมีอิทธิพลทางบวก 1 บทความ อิทธิพลทางลบ 1 บทความ และไม่ส่งอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 1 บทความ การรับรู้เกี่ยวกับความเป็นธรรม (Perceive of fairness: PF) จำนวน 1 บทความซึ่งไม่ส่งอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การเรียนรู้เกี่ยวกับภาษี (Tax literacy : TL) จำนวน 1 บทความซึ่งส่งอิทธิพลทางบวก ความซับซ้อนของระบบภาษี (Tax complexity: CX) จำนวน 1 บทความซึ่งส่งอิทธิพลทางบวก และอำนาจ (Power : PW) จำนวน 1 บทความซึ่งส่งอิทธิพลทางบวก

สรุปผล

การปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี หมายถึง พฤติกรรมของผู้เสียภาษีในการปฏิบัติตามข้อกำหนดทางกฎหมาย ซึ่งครอบคลุมถึง การรายงานข้อมูลทางการเงินและทรัพย์สินอย่างถูกต้อง การยื่นแบบแสดงรายการภาษี การตรวจสอบความถูกต้องของจำนวนภาษีที่ต้องชำระ และการชำระภาษีภายในระยะเวลาที่กำหนด ตามข้อบังคับของหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษี รวมถึงการไม่มีพฤติกรรมในการหลีกเลี่ยงภาษี โดยพฤติกรรมของผู้เสียภาษีอาจเกิดจากความสมัครใจ ความรู้สึกถูกบังคับ หรือความตั้งใจในการปฏิบัติตามกฎหมาย

องค์ประกอบของการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษีตามรูปแบบของการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี สามารถแบ่งออกเป็นสามประเภทหลัก ได้แก่ การปฏิบัติตามโดยสมัครใจ (Voluntary compliance) ซึ่งแบ่งเป็น การปฏิบัติตามโดยสมัครใจ (Voluntary cooperation) ที่เกิดจากความไว้วางใจในระบบภาษีและ

การรับรู้ว่าคุณภาพรัฐปฏิบัติอย่างยุติธรรมและโปร่งใส และการปฏิบัติตามโดยตั้งใจ (Committed cooperation) ซึ่งขับเคลื่อนด้วยจริยธรรมและความรู้สึกในหน้าที่พลเมือง การปฏิบัติตามโดยการบังคับ (Enforced compliance) ที่เกิดจากความกลัวการถูกตรวจสอบและบทลงโทษทางกฎหมาย และพฤติกรรมหลีกเลี่ยงภาษี (Tax evasion behavior) ซึ่งรวมถึงการรายงานรายได้ต่ำกว่าความเป็นจริง การซ่อนรายได้ และการใช้สิทธิ์ลดหย่อนอย่างไม่ถูกต้อง โดยการปฏิบัติตามโดยสมัครใจเป็นรูปแบบที่ได้รับความสนใจศึกษามากที่สุด เนื่องจากเป็นสิ่งที่ภาครัฐต้องการส่งเสริม ขณะที่พฤติกรรมหลีกเลี่ยงภาษีเป็นประเด็นที่ได้รับการศึกษาเป็นลำดับรองลงมา นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยที่วิเคราะห์การปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี ผ่านตัวชี้วัดเศรษฐกิจ เช่น สัดส่วนภาษีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ซึ่งสามารถสะท้อนระดับการปฏิบัติตามหรือการหลีกเลี่ยงภาษีในระดับมหภาค ไม่สามารถจัดระดับการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษีได้

ปัจจัยที่ส่งอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี ได้แก่ ความเชื่อมั่นในสาธารณะ อำนาจความรู้เกี่ยวกับภาษี การเรียนรู้เกี่ยวกับภาษี การศึกษาเกี่ยวกับภาษี ข้อมูลเกี่ยวกับภาษี การรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรม และการรับรู้เกี่ยวกับความเป็นธรรม สำหรับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อหลีกเลี่ยงภาษี ได้แก่ ความเชื่อมั่นในสาธารณะ การรับรู้เกี่ยวกับความเป็นธรรม การเรียนรู้เกี่ยวกับภาษี ความซับซ้อนของระบบและอำนาจ ซึ่งพบทั้งอิทธิพลทางบวก ทางลบ และไม่ส่งอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้งาน ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำองค์ประกอบและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปฏิบัติตามมาตรการทางภาษีและการหลีกเลี่ยงภาษีไปใช้ในการพัฒนานโยบายและกลยุทธ์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการภาษีและเสริมสร้างความเชื่อมั่นของผู้เสียภาษีในการปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านภาษีอย่างยั่งยืน

2. จากการทบทวนวรรณกรรมเพื่อนำเสนอการสังเคราะห์ องค์ประกอบของการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี และปัจจัยที่ส่งอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี ที่ชัดเจนขึ้นแล้วนั้น การศึกษาครั้งถัดไปควรนำองค์ประกอบของการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี และปัจจัยที่ส่งอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามมาตรการทางภาษี จากการศึกษาครั้งนี้ ศึกษา ร่วมกับการศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบไปพิสูจน์กับข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์

เอกสารอ้างอิง

- Agusti, R. R., & Rahman, A. F. (2023). Determinants of tax attitude in small and medium enterprises: Evidence from Indonesia. *Cogent Business & Management*, 10(1), 2160585. <https://doi.org/10.1080/23311975.2022.2160585>
- Alshira'h, A. (2024). How can value added tax compliance be incentivized? An experimental examination of trust in government and tax compliance costs. *Journal of Money Laundering Control*, 27(1), 191-208. <https://doi.org/10.1108/JMLC-01-2023-0009>

- Anti-Money Laundering Office (AMLO). (n.d.). Thailand's national risk assessment (NRA) 2021. Anti-Money Laundering Office. https://www.amlo.go.th/amlo-intranet/media/k2/attachments/NRAYThailandYforYPublicationYEnglish_6112.pdf
- Appiah, T., Domeher, D., & Agana, J. A. (2024). Tax Knowledge, Trust in Government, and Voluntary Tax Compliance: Insights From an Emerging Economy. *SAGE Open*, 14(2), 21582440241234757. <https://doi.org/10.1177/21582440241234757>
- Batrancea, L., Nichita, A., Olsen, J., Kogler, C., Kirchler, E., Hoelzl, E., ... & Zukauskas, S. (2019). Trust and power as determinants of tax compliance across 44 nations. *Journal of Economic Psychology*, 74, 102191. <https://doi.org/10.1016/j.joep.2019.102191>
- Belahouaoui, R., & Attak, E. H. (2023). The importance of perceived fairness regarding tax burden in compliance behavior: a qualitative study using the Delphi method in Morocco. *Journal of Financial Reporting and Accounting*. <https://doi.org/10.1108/JFRA-04-2023-0213>
- Bin-Nashwan, S. A., Al-Hamedi, A. M., Marimuthu, M., & Al_Harethi, A. R. (2020). Study on system fairness dimensions and tax compliance in the Middle East context. *Problems and Perspectives in Management*, 18(1), 181-191. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.18\(1\).2020.16](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.18(1).2020.16)
- Carsamer, E., & Abbam, A. (2023). Religion and tax compliance among SMEs in Ghana. *Journal of Financial Crime*, 30(3), 759-775. <https://doi.org/10.1108/JFC-01-2020-0007>
- Chen, Z., Hang, H., & Wang, W. (2024). COVID-19 Policy Actions, Trust in Government and Tax Compliance Intentions: A Study of the British Self-Employment Income Support Scheme. *Journal of Business Ethics*, 1-18. <https://doi.org/10.1007/s10551-023-05595-7>
- Dularif, M., & Rustiarini, N. W. (2022). Tax compliance and non-deterrence approach: a systematic review. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 42(11/12), 1080-1108. <https://doi.org/10.1108/IJSSP-04-2021-0108>
- e Hassan, I., Naeem, A., & Gulzar, S. (2021). Voluntary tax compliance behavior of individual taxpayers in Pakistan. *Financial Innovation*, 7, 1-23. <https://doi.org/10.1186/s40854-021-00234-4>
- Gangl, K., Hofmann, E., Hartl, B., & Berkics, M. (2019). The impact of powerful authorities and trustful taxpayers: evidence for the extended slippery slope framework from Austria, Finland, and Hungary. *Policy Studies*, 41(1), 98-111. <https://doi.org/10.1080/01442872.2019.1577375>
- Güzel, S. A., Özer, G., & Özcan, M. (2019). The effect of the variables of tax justice perception and trust in government on tax compliance: The case of Turkey. *Journal of behavioral and experimental economics*, 78, 80-86. <https://doi.org/10.1016/j.socec.2018.12.006>
- Haning, M. T., Hamzah, H., & Tahili, M. H. (2020). Determinants of public trust and its effect on taxpayer compliance behavior in South Sulawesi Province, Indonesia. *Public Policy and Administration*, 19(2), 205-218. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=879882>

- Hayat, N., Salameh, A. A., Mamun, A. A., Helmi Ali, M., & Makhbul, Z. K. M. (2022). Tax compliance behavior among Malaysian taxpayers: a dual-stage pls-sem and ann analysis. *SAGE Open*, 12(3), 21582440221127190.
<https://doi.org/10.1177/21582440221127190>
- Inasius, F., Darijanto, G., Gani, E., & Soepriyanto, G. (2020). Tax compliance after the implementation of tax amnesty in Indonesia. *SAGE Open*, 10(4), 2158244020968793.
<https://doi.org/10.1177/2158244020968793>
- Iqbal, M., Sujianto, S., Erdianto, E., & Ayub, D. (2023). Enhancing tax compliance in the energy sector: PLS-SEM analysis of tax administration strategies. *International Journal of Energy Economics and Policy*, 13(6), 504-510. doi:10.32479/ijeep.14623.
- Kaulu, B. (2022). Determinants of tax evasion intention using the theory of planned behavior and the mediation role of taxpayer egoism. *Fudan Journal of the Humanities and Social Sciences*, 15(1), 63-87. <https://doi.org/10.1007/s40647-021-00332-8>
- Kogler, C., Olsen, J., Kirchler, E., Batrancea, L. M., & Nichita, A. (2023). Perceptions of trust and power are associated with tax compliance: A cross-cultural study. *Economic and Political Studies*, 11(3), 365-381. <https://doi.org/10.1080/20954816.2022.2130501>
- Kurniawan, M., Mahrinasari, M. S., & Bangsawan, S. (2023). Tax Payment Compliance Behavior of The Motor Vehicle: The Moderating Role of Tax Amnesty and Patriotism. *Cuadernos de Economía*, 46(130), 191-206.
<https://cude.es/submit-a-manuscript/index.php/CUDE/article/view/386>
- Mas' ud, A., Abd Manaf, N. A., & Saad, N. (2019). Trust and power as predictors of tax compliance: global evidence. *Economics & Sociology*, 12(2), 192-204.
doi:10.14254/2071-789X.2019/12-2/11
- Natprayant, V., Arshed, N., & Power, D. (2024, January). The introduction of anti-tax evasion legislation in Thailand: an institutional theoretical perspective. In *Accounting Forum* (Vol. 48, No. 1, pp. 121-147). Routledge.
<https://doi.org/10.1080/01559982.2022.2092813>
- Nichita, A., Batrancea, L., Marcel Pop, C., Batrancea, I., Morar, I. D., Masca, E., ... & da Silva, A. A. (2019). We learn not for school but for life: Empirical evidence of the impact of tax literacy on tax compliance. *Eastern European Economics*, 57(5), 397-429.
<https://doi.org/10.1080/00128775.2019.1621183>
- Nurkholis, N., Dularif, M., & Rustiarini, N. W. (2020). Tax evasion and service-trust paradigm: A meta-analysis. *Cogent Business & Management*, 7(1), 1827699.
<https://doi.org/10.1080/23311975.2020.1827699>
- Oladipo, O. A., Nwanji, T. I., Eluyela, F. D., Godo, B., & Adegboyegun, A. E. (2022). Impact of tax fairness and tax knowledge on tax compliance behavior of listed manufacturing companies in Nigeria. *Problems and Perspectives in Management*, 20(1), 41-48.
[http://dx.doi.org/10.21511/ppm.20\(1\).2022.04](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.20(1).2022.04)

- RASHID, S. F. A., RAMLI, R., PALIL, M. R., & AMIR, A. M. (2021). The Influence of Power and Trust on Tax Compliance Motivation in Malaysia. *International Journal of Economics & Management*, 15(1).
<http://ijem.upm.edu.my/vol15no1/9.%20The%20Influence%20of%20Power%20and%20Trust.pdf>
- Saechang, O., Yu, J., & Li, Y. (2021, February). Public trust and policy compliance during the COVID-19 pandemic: The role of professional trust. In *Healthcare* (Vol. 9, No. 2, p. 151). MDPI. <https://doi.org/10.3390/healthcare9020151>
- Saptono, P. B., & Khozen, I. (2023). What determines the tax compliance intention of individual taxpayers receiving COVID-19-related benefits? Insights from Indonesia. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 43(11/12), 1190-1217.
<https://doi.org/10.1108/IJSSP-02-2023-0045>
- Susanti, J., & Sunardi, S. (2023). Investigations of Readiness Tax Compliance dynamics: studies on MSME of creative economics actors in Indonesia. *Quality-Access to Success*, 24(194), 151-158. DOI: 10.47750/QAS/24.194.18
- Taing, H. B., & Chang, Y. (2021). Determinants of tax compliance intention: Focus on the theory of planned behavior. *International journal of public administration*, 44(1), 62-73.
<https://doi.org/10.1080/01900692.2020.1728313>
- Trawule, A. Y., Gadzo, S. G., Kportorgbi, H. K., & Sam-Quarm, R. (2022). Tax education and fear-appealing messages: A grease or sand in the wheels of tax compliance? *Cogent Business & Management*, 9 (1), 2049436.
<https://doi.org/10.1080/23311975.2022.2049436>
- Trifan, V. A., Szentesi, S. G., Cuc, L. D., & Pantea, M. F. (2023). Assessing Tax Compliance Behavior Among Romanian Taxpayers: An Empirical Case Study. *SAGE Open*, 13(3), 21582440231195676. <https://doi.org/10.1177/21582440231195676>
- Twesige, D., Rutungwa, E., Faustin, G., Misago, I. K., & Mutarinda, S. (2024). Gender and the tax compliance puzzle: does gender influence taxpayers' behaviour towards tax compliance? Evidence from Rwanda. *Cogent Business & Management*, 11(1), 2316887.
<https://doi.org/10.1080/23311975.2024.2316887>
- Van Dijke, M., Gobena, L. B., & Verboon, P. (2019). Make me want to pay. A three-way interaction between procedural justice, distributive justice, and power on voluntary tax compliance. *Frontiers in psychology*, 10, 1632.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.01632>